

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
Навчально-науковий інститут соціально-педагогічної та мистецької освіти
Кафедра психології

КВАЛІФІКАЦІЙНА (ДИПЛОМНА) РОБОТА

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

на тему: «ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРИЧИН СІМЕЙНИХ
КОНФЛІКТІВ»

Виконала здобувачка вищої освіти
320-с групи

спеціальності 053 Психологія
ОП Психологія. Психологічне
консультування

Касярум Ангеліна Вікторівна

Керівник: канд. психол. наук, доцент,
доцент кафедри психології

Остополець Ірина Юріївна

Рецензент: канд. психол. наук, доцент,
доцент кафедри загальної та
диференціальної психології

ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет

ім. К.Д. Ушинського»

Ульянова Тетяна Юріївна

Запоріжжя – 2024

АНОТАЦІЯ

Касярум Ангеліна Вікторівна

«Психологічний аналіз причин сімейних конфліктів»

Сім'я є однією з важливих цінностей, створених людством протягом всієї історії. Без сім'ї не може повноцінно існувати жодна нація і жодна культурна спільнота. Однак, останнім часом спостерігається негативна тенденція щодо збільшення кількості розлучень, що змушує дослідників приділяти особливу увагу вивченню особливостей сімейних стосунків, зокрема аналізу причин виникнення конфліктів. Адже сімейні конфлікти дуже поширені, що свідчить про наявність дисгармонії в подружніх стосунках. Особливої актуальності набуває і проблема визначення ролі психолога та специфіки його консультативної роботи з сім'ями по попередженню та подоланню конфліктності. Суспільство і держава зацікавлені в позитивному розвитку, захисті та зміцненні сім'ї.

В дослідженні проаналізовано психологічні особливості сімейних стосунків та домінуючі стратегії конфліктної поведінки чоловіків і жінок, визначено специфіку консультативної роботи психолога з сім'ями по попередженню і подоланню конфліктності.

У дослідженні розглядається припущення про те, що, незважаючи на все розмаїття явних і прихованих мотивів сімейних негараздів, провідну роль у виникненні подружніх конфліктів відіграє функціонально-рольова неадекватність подружжя, тобто невідповідність домагань одного партнера (його вимог до себе, претензій, готовності віддавати, тощо) очікуванням іншого (його сподіванням, надіям, бажанням отримувати певні блага). Спеціально організована консультативна робота психолога із сім'ями допоможе у вирішенні проблеми попередження і подолання конфліктності.

Практичне значення роботи полягає в тому що, емпіричні матеріали, отримані в результаті дослідження, можуть бути використані в практиці

консультативної роботи психолога із сім'єю, а також викладачами та здобувачами вищої освіти, які опікуються вивченням психології сім'ї.

Ключові слова: КОНФЛІКТ, КОНФЛІКТНІ СТОСУНКИ, СІМ'Я, ШЛЮБ, ПРОФІЛАКТИКА СІМЕЙНИХ КОНФЛІКТІВ

SUMMARY

Kasyarum Angelina Viktorivna

«Psychological analysis of the causes of family conflicts»

The family is one of the most important values created by mankind throughout history. No nation and no cultural community can fully exist without a family. However, recently, there has been a negative trend towards an increase in the number of divorces, which makes researchers pay special attention to the study of family relationships, in particular, to the analysis of the causes of conflicts. After all, family conflicts are very common, which indicates the presence of disharmony in marital relations. The problem of defining the role of a psychologist and the specifics of his or her counseling work with families to prevent and overcome conflict is also becoming particularly relevant. Society and the state are interested in the positive development, protection and strengthening of the family.

The purpose of the study is to analyze the psychological characteristics of family relationships and the dominant strategies of conflict behavior of men and women, to determine the specifics of a psychologist's counseling work with families to prevent and overcome conflict.

In our research, we proceeded from the assumption that, despite the variety of overt and covert motives for family problems, the leading role in the emergence of marital conflicts is played by the functional and role inadequacy of spouses, i.e., the discrepancy between the demands of one partner (his or her demands on himself or herself, claims, willingness to give, etc.) and the expectations of the other (his or her hopes, expectations, desire to receive certain benefits). Specially organized counseling work of a psychologist with families will help in solving the problem of preventing and overcoming conflict.

The practical significance of the work lies in the fact that the empirical materials obtained as a result of the study can be used in the practice of counseling work of a psychologist with a family, as well as by teachers and students of higher education who are engaged in the study of family psychology.

Keywords: CONFLICT, CONFLICT RELATIONSHIPS, FAMILY, MARRIAGE, PREVENTION OF FAMILY CONFLICTS

РЕФЕРАТ

до кваліфікаційної роботи
здобувачки вищої освіти спеціальності 053 Психологія

Касярум Ангеліни Вікторівни

на тему «ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРИЧИН СІМЕЙНИХ
КОНФЛІКТІВ»

Науковий керівник: кандидат психологічних наук, доцент
Остополець І.Ю.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, що нараховує 53 найменування українською та англійською мовами. Робота викладена на 80 сторінках друкованого тексту і містить 3 таблиці та 1 діаграму.

Актуальність дослідження. Сім'я є однією з важливих цінностей, створених людством протягом всієї історії. Без сім'ї не може повноцінно існувати жодна нація і жодна культурна спільнота. Однак, останнім часом спостерігається негативна тенденція щодо збільшення кількості розлучень, що змушує дослідників приділяти особливу увагу вивченню особливостей сімейних стосунків, зокрема аналізу причин виникнення конфліктів. Адже сімейні конфлікти дуже поширені, що свідчить про наявність дисгармонії в подружніх стосунках. Особливої актуальності набуває і проблема визначення ролі психолога та специфіки його консультативної роботи з сім'ями по попередженню та подоланню конфліктності. Суспільство і держава зацікавлені в позитивному розвитку, захисті та зміцненні сім'ї.

Об'єкт дослідження: взаємини в системі «чоловік – дружина».

Предметом дослідження є особливості сімейних стосунків та конфліктна поведінка чоловіків та жінок у подружньому житті.

Мета роботи - проаналізувати психологічні особливості сімейних стосунків та домінуючі стратегії конфліктної поведінки чоловіків і жінок,

визначити специфіку консультативної роботи психолога з сім'ями по попередженню і подоланню конфліктності.

У своєму дослідженні ми виходили із *припущення* про те, що, незважаючи на все розмаїття явних і прихованих мотивів сімейних негараздів, провідну роль у виникненні подружніх конфліктів відіграє функціонально-рольова неадекватність подружжя, тобто невідповідність домагань одного партнера (його вимог до себе, претензій, готовності віддавати, тощо) очікуванням іншого (його сподіванням, надіям, бажанням отримувати певні блага). Спеціально організована консультативна робота психолога із сім'ями допоможе у вирішенні проблеми попередження і подолання конфліктності.

Для досягнення поставленої мети дослідження і перевірки гіпотези було поставлено такі *завдання*:

- визначити психологічну сутність поняття «конфлікт», проаналізувати фактори дестабілізації сімейних стосунків та причини виникнення сімейних конфліктів;
- провести емпіричні дослідження і проаналізувати особливості сімейних стосунків на предмет виникнення конфліктності.
- визначити роль психолога і особливості його консультативної роботи із сім'ями з попередження конфліктності в подружніх стосунках.

Для розв'язання поставлених завдань, використовували наступні **методи дослідження**:

а) аналіз і узагальнення наукових теорій і концепцій, на яких ґрунтується проблема дослідження;

б) моделювання основних етапів і підбір інструментарію для емпіричного дослідження визначеної проблеми;

г) тестування подружніх пар для отримання емпіричних даних;

д) контент-аналіз окремих блоків інформації, релевантних меті дослідження;

ж) методи математико-статистичного аналізу і співставлення фактичних даних.

з) у якості додаткових методів використовували спостереження і бесіди.

У **першому розділі** детально розглянуто теоретико-методологічні засади вивчення означеної проблеми. В ньому визначено поняття конфлікту та конфліктних стосунків, надано класифікацію сімейних конфліктів та описано їх характеристику, визначено причини сімейних конфліктів та особливості їх перебігу.

Другий розділ приділено емпіричній частині дослідження. Описано вибірку, експериментальну базу, інструментарій та процедуру дослідження, приділено увагу методикам та доцільності їх застосування. Продемонстровано та проаналізовано отримані результати діагностики за кожною методикою, представлено кількісний та якісний аналіз фактичних даних.

На основі результатів дослідження у **третьому розділі** запропоновано систему консультативної роботи практичного психолога з сім'ями, описано напрямки консультативної роботи з подружжям, що переживає труднощі в сімейних стосунках, визначено особливості психологічного консультування сім'ї з метою запобігання і подолання конфліктів.

Таким чином, завдання дослідження виконано, а мету досягнуто, гіпотеза знайшла своє експериментальне підтвердження. Емпірично встановлено, що основними причинами виникнення подружніх конфліктів є функціонально-рольова неадекватність подружжя, тобто невідповідність домагань одного партнера (його вимог до себе, претензій, готовності віддавати, тощо) очікуванням іншого (його сподіванням, надіям, бажанням отримувати певні блага).

Також було визначено роль психолога в організації і проведенні консультативної роботи із сім'ями. Запропоновано основні напрямки і стратегії роботи психолога-консультанта у вирішенні проблеми попередження і подолання конфліктності.

Проведення дослідження не вичерпує всіх аспектів розглянутої проблеми. Перспективним є виявлення і вивчення соціально-психологічних факторів подружніх відносин у молодих сім'ях та сім'ях із стажем залежно від

індивідуальних особливостей та властивостей чоловіків та дружин, що впливають на їх поведінкові прояви та стосунки між ними у різні моменти подружнього життя.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ПРОБЛЕМИ СІМЕЙНИХ КОНФЛІКТІВ У СУЧАСНІЙ ПСИХОЛОГІЧНІЙ НАУЦІ ТА ПРАКТИЦІ	7
1.1 Поняття про конфлікт і конфліктні стосунки в сучасній психології.....	7
1.2 Психологічна сутність понять «сім'я» і «шлюб», особливості подружніх стосунків.....	12
1.3 Класифікація сімейних конфліктів та їх характеристика.....	24
1.4. Причини сімейних конфліктів та особливості їх перебігу.....	32
РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ВИВЧЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПОДРУЖНІХ СТОСУНКІВ	44
2.1. Характеристика основних методів і методик дослідження.....	44
2.2. Організація та етапи вивчення особливостей сімейних стосунків у подружніх пар.....	48
РОЗДІЛ 3. СИСТЕМА КОНСУЛЬТАТИВНОЇ РОБОТИ ПРАКТИЧНОГО ПСИХОЛОГА ІЗ СІМ'ЯМИ	56
3.1. Напрямки консультативної роботи з подружжям, що переживає труднощі в сімейних стосунках.....	56
3.2. Особливості психологічного консультування сім'ї з метою запобігання і подолання конфліктів.....	60
ВИСНОВКИ	72
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	74
ДОДАТКИ	79

Ім'я користувача:
Анастасія Сухомлінова

ID перевірки:
1016216378

Дата перевірки:
15.04.2024 12:29:36 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
15.04.2024 12:30:38 EEST

ID користувача:
100012861

Назва документа: **Касярум АВ**

Кількість сторінок: 83 Кількість слів: 18776 Кількість символів: 140891 Розмір файлу: 168.57 KB ID файлу: 1015990936

8.95% Схожість

Найбільша схожість: 1.27% з Інтернет-джерелом (<https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/21448/1/monograf22.p>)

8.95% Джерела з Інтернету 979 Сторінка 85

0.05% Джерела з Бібліотеки 21 Сторінка 93

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел